

Crisis- en herstelplan corona

Gemeente De Bilt 2021

Voor versterking van lokale veerkracht

Voorwoord

Voor u ligt het Crisis- en herstelplan corona¹ van gemeente De Bilt. Ruim een jaar houdt de coronapandemie ons in de greep. Wereldwijd, in Nederland, in De Bilt, in de straat, thuis. Iedereen ondervindt op zijn of haar eigen wijze de consequenties van deze langdurige pandemie. Zowel economisch als sociaal trekken de langdurige beperkende maatregelen hun sporen.

Er is veel persoonlijk leed. Allereerst voor degenen die dierbaren hebben verloren door corona. En voor degenen die zelf ziek zijn geworden en langdurige gezondheidsklachten houden, waardoor het normale leven wordt belemmerd. Ook zijn inwoners en ondernemers hun inkomsten kwijtgeraakt. Niet alleen is de bodem voor het bestaan onder hen weggeslagen, ook de emotionele schade van het tijdelijk of permanent moeten sluiten van de eigen zaak, het niet kunnen ondernemen, niet als werknemer of als vrijwilliger van toegevoegde waarde zijn voor de samenleving, is groot.

Gelukkig gloort er licht aan de horizon. Met de toenemende vaccinatiegraad ontstaan stapsgewijs versoepelingen en kan het 'normale' leven weer vorm krijgen. Wij zijn trots op de saamhorigheid, de initiatieven, het uithoudingsvermogen en de veerkracht die wij de afgelopen periode in onze gemeente hebben gezien. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen over die inwoners en ondernemers, ook ouderen en jeugdigen, die niet of niet geheel op eigen kracht de weg naar herstel vinden.

Wij zien voor ons als gemeentebestuur een belangrijke verantwoordelijkheid en taak weggelegd om daar waar nodig de veerkracht van de samenleving te versterken en onze inwoners en ondernemers een steuntje in de rug te geven om de crisis zo snel en zo goed als mogelijk te boven te komen. Wij vertrouwen daarbij op de creativiteit, motivatie en inzet van een ieder, van inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en andere organisaties, om samen de lokale veerkracht te versterken en De Bilt er weer bovenop te helpen.

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente De Bilt

¹ In dit Crisis- en herstelplan en de daarbij behorende voorstellen, bijlagen en communicatie spreken wij over 'corona' omdat dit de term is die in de volksmond het meeste wordt gebruikt. Met corona wordt het COVID-19 virus bedoeld.

Inhoudsopgave

Voorwoord		3
Inhoudsopgave		5
1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Werkwijze	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Doelgroepen	9
2.1	Wat wij horen en zien in De Bilt	9
2.2	Inwoners en ondernemers met zorgen over werk en inkomen	9
2.3	Jeugdigen	12
2.4	Inwoners met eenzaamheid	14
2.5	Mantelzorgers	14
2.6	Vrijwilligers	15
2.7	Mensen met risicovolle problematiek	16
2.8	Verenigingen en maatschappelijke instellingen	18
3	Ondersteunende maatregelen	21
3.1	Lokale ontmoetingsmarkt	21
3.2	Veiligheid in de openbare ruimte	22
3.3	Vitaliseren gemeentelijke organisatie	23
3.4	Overige maatregelen en onvoorzien	25
4	Financiën	27
4.1	Overzicht financiële steunpakketten Rijk	27
4.2	Voorstel inzet middelen	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds begin 2020 houdt de coronapandemie de wereld in zijn greep. In Nederland zijn sinds half maart 2020 stringente maatregelen van kracht die grote impact hebben op het sociale en economische leven. In onze gemeente zien en horen wij welke consequenties de maatregelen hebben op onze inwoners en ondernemers en op mensen die in De Bilt komen om te werken of te recreëren.

De consequenties van de langdurige beperkende maatregelen zijn groot en in individuele gevallen schrijnend. Verlies aan inkomsten, beperking van sociale contacten, gebrek aan beweging, gebrek aan dagbesteding, afhankelijkheid van zorg en gebrek aan betekenisgeving tekenen de lokale samenleving in De Bilt. Sociale verschillen en tegenstellingen in de samenleving zijn door de crisis uitvergroot. De kwetsbaarheid van inwoners die het al in een lastige situatie zaten is toegenomen. Maar ook mensen die zelfredzaam en veerkrachtig zijn, zijn door de coronapandemie hard geraakt.

Als gemeente hebben wij een belangrijke verantwoordelijkheid in het in stand houden van maatschappelijke functies en het waarborgen van de leefbaarheid. In tijden van crisis hebben wij als lokale overheid de zorg voor onze lokale bevolking. Hoe beheersen wij de crisis en welke maatregelen zijn nodig om, binnen de beperkingen die nog gelden en in de periode daarna, sociaal en economisch herstel te stimuleren?

Dit Crisis- en herstelplan bevat de maatregelen die wij vanuit onze gemeentelijke verantwoordelijkheid en regierol op korte termijn willen inzetten om de lokale samenleving te versterken en een helpende hand te bieden om uit de crisis te komen.

1.2 Werkwijze

In januari is op basis van een scenario-analyse inzichtelijk gemaakt hoe de ongewisse toekomst er uit zou kunnen zien en wat daarin, op basis van de kennis van nu, het meest reële scenario is om op te acteren. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt wat de maatschappelijke effecten zijn van de coronapandemie. Er is frequent contact met de ondernemers, instellingen, verenigingen en inwoners in onze gemeente over wat de coronapandemie en de beperkende maatregelen doen met het persoonlijk welbevinden, de sociale cohesie en de economische situatie van personen en organisaties. Daarnaast zijn feiten en cijfers verzameld die door onder andere de GGD, VRU en via Waarstaatjegemeente.nl beschikbaar zijn gesteld.

Op basis van deze input is op 6 april jl. een bijeenkomst met raadsleden, college en ambtenaren gehouden. Tijdens deze bijeenkomst zijn beelden gedeeld en aangevuld en zijn in onderlinge dialoog ideeën uitgewisseld over de rol die wij als gemeente kunnen en willen spelen in het geven van een impuls aan het maatschappelijk herstel.

De voorstellen zijn van input voorzien en waar mogelijk getoetst bij de doelgroepen, veelal via vertegenwoordigende organisaties. Zo is onder andere gebruik gemaakt van de opbrengsten uit diverse online-bijeenkomsten: het discussie-café 'De Bilt en Corona' (georganiseerd op 3 maart jl. door de lokale fracties van D66 en PvdA), een cultuurbijeenkomst (op 8 maart jl.) en een inspiratiesessie met sportverenigingen (op 7 april jl.). Voor het Actieplan Jeugd heeft intensieve schriftelijke en mondelinge informatieverzameling plaatsgevonden met scholen, kinderopvangorganisaties, jongerenwerk, huisartsen, het Centrum Jeugd en Gezin, de Jeugdgezondheidszorg (GGDrU), buurtsportcoaches en andere maatschappelijke organisaties.

Voorliggend Crisis- en herstelplan bevat de voorgestelde maatregelen en de daarvoor beschikbaar te stellen middelen. De voorstellen in dit Crisis- en herstelplan zijn op hoofdlijnen uitgewerkt en financieel onderbouwd. Dit geeft ruimte aan de betrokken uitvoeringspartners om op maat invulling en uitwerking te geven aan de benodigde maatregelen en waar nodig flexibel in te spelen op behoeften in de maatschappij en op kansen die zich voordoen. De coronacrisis kent een grillig verloop, wat flexibele inzet vraagt op basis van behoefte en noodzaak.

De maatregelen richten zich op het komende jaar, met de nadruk op 2021 en uitloop naar 2022. Waar maatschappelijke effecten verder doorwerken in de toekomst en waar gemeentelijk beleid en/of structurele maatregelen nodig zijn, krijgen deze een plek in de Kadernota 2022-2025 en in de Programmabegroting 2022. Ook de financiële inzet voor 2022 zoals opgenomen in dit plan, wordt verwerkt in de kadernota en in de begroting.

Resterende middelen blijven via de reserve corona beschikbaar om in te kunnen zetten voor maatregelen die nodig zijn om op niet-voorzien ontwikkelingen te kunnen anticiperen. Middelen die beschikbaar worden gesteld maar waarvan de inzet niet of slechts gedeeltelijk mogelijk of nodig is, vallen eind 2021 vrij in de algemene middelen, waarbij wij zullen voorstellen deze weer toe te voegen aan de bestemmingsreserve corona. Eventuele langetermijneffecten van de coronacrisis kunnen hiermee (deels) worden opgevangen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 schetsen wij het beeld van wat wij horen en zien in de samenleving en onderscheiden wij de doelgroepen die naar ons idee het meest zijn getroffen door de coronacrisis. Vervolgens staat per doelgroep nader beschreven welke maatregelen wij voorstellen. Wij doen dit door per doelgroep vijf vragen te beantwoorden:

1. Wat horen en zien wij vanuit de samenleving?
2. Wat is er nodig om uit de crisis te komen?
3. Hoe zien wij hierin onze rol als gemeente?
4. Wat kunnen en willen wij nu doen?
5. Welke investering vraagt dat?

Hoofdstuk 3 bevat de maatregelen die niet gericht zijn op één specifieke doelgroep. Een van de suggesties die tijdens de raadsavond is gedaan, is het organiseren van een breed evenement, een soort lokale markt, waar alle inwoners, ondernemers, verenigingen en andere lokale organisaties zich kunnen presenteren en elkaar kunnen ontmoeten. In hoofdstuk 3 staat het plan voor dit evenement op hoofdlijnen beschreven. Daarnaast is versterking van de ambtelijke organisatie nodig. Ook daar is een voorstel voor opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de beschikbare en benodigde financiële middelen. De inzet van deze middelen zal (groten)deels in 2021 plaatsvinden, deels lopen de maatregelen en benodigde inzet door in 2022. Besluitvorming over dit Crisis- en herstelplan betreft de inzet van middelen in 2021; de in te zetten middelen voor 2022 blijven in de reserve corona en worden opgenomen in de Kadernota 2022-2025 en beschikbaar gesteld via de Programmabegroting 2022.

Bij dit Crisis- en herstelplan is een aantal bijlagen bevoegd:

1. Bijlage 1 bevat een overzicht van de maatregelen waar de wij als gemeente voor verantwoordelijk zijn en financiering voor ontvangen vanuit het Rijk, maar welke geen onderdeel uitmaken van de besluitvorming met betrekking tot dit crisis- en herstelplan.
2. Het Actieplan Jeugd, dat door de portefeuillehouder in de commissie Burger en Bestuur d.d. 9 februari 2021 is toegezegd, is als bijlage 2 bij dit voorstel opgenomen. Een samenvatting van het Actieplan Jeugd is opgenomen in paragraaf 2.3 Jeugdigen en de financiële voorstellen zijn onderdeel van dit Crisis- en herstelplan en de besluitvorming.
3. Bijlage 3 betreft de rapportage 'Strategische analyse consequenties corona', ter informatie.
4. Bijlage 4 betreft de presentatie 'Corona, het actuele beeld in De Bilt', ter informatie.

2 Doelgroepen

2.1 Wat wij horen en zien in De Bilt

De coronapandemie heeft een zeer forse impact op onze inwoners en ondernemers en op verenigingen en instellingen. Tientallen vertegenwoordigers van diverse organisaties bevestigen en specificeren dit beeld. Tegenstellingen die er voor de pandemie al waren worden uitvergroot. Er zijn grote zorgen. Zelfstandigen en zzp'ers hebben te maken met minder of geen opdrachten, niet essentiële winkels en horeca moesten de deuren sluiten waardoor er geen inkomsten meer gegenereerd werden. Het beroep op inkomensvoorzieningen zoals de Voedselbank en beroep op financiële bijstand nam toe. Jeugdigen hebben te maken met thuisonderwijs en leerachterstanden. De sociaal-emotionele gevolgen bij jeugdigen zijn nu nog niet duidelijk maar instanties geven aan dat voor een deel van de jeugdigen de gevolgen (zeer) ernstig zullen zijn. Ook wordt er een toename verwacht van opvoed- en opgroei-problematiek. Volwassenen kregen te maken met een verzwaring van de mantelzorgtaken omdat veel instellingen voor dagbesteding de deuren tijdelijk moesten sluiten en sociale contacten bijna niet mogelijk zijn. Daarnaast zijn verenigingen gestopt met het aanbieden van activiteiten en waar activiteiten wel doorgaan gebeurt dit veelal online, een digitale wereld waar ouderen vaak niet in thuis zijn. Eenzaamheid is zowel bij de ouderen maar ook bij jongeren toegenomen. Inwoners met een migratieachtergrond worden extra getroffen, naast alle gevolgen van de coronacrisis waar iedere inwoner mee te maken heeft. Zij hebben veelal te maken met een taalbarrière waardoor alle informatie rondom corona en de mogelijke maatregelen voor hen buiten bereik blijft.

De pandemie maakt ook dat inwoners en bedrijven innovatief worden. Er zijn veel initiatieven ontstaan om elkaar te helpen en de gevolgen van de coronacrisis het hoofd te bieden. Het aantal vrijwillige maatjes bij MENS De Bilt is in 2020 verdrievoudigd, mede door het opzetten van een telefoencirkel om inwoners te blijven bereiken. De voorstellen in dit plan richten zich met name op herstel. Wij willen de diverse betrokkenen ook uitdagen om de positieve effecten van de coronacrisis te helpen behouden voor onze lokale samenleving.

We willen voor de volgende doelgroepen voorstellen doen om de gevolgen van de coronacrisis tegen te gaan en het hen te ondersteunen meer perspectief te krijgen:

1. Inwoners en ondernemers met zorgen over werk & inkomen
2. Jeugdigen
3. Inwoners met eenzaamheid
4. Mantelzorgers
5. Vrijwilligers
6. Mensen met psychische problematiek
7. Verenigingen en maatschappelijke instellingen

Hier onder gaan we per doelgroep in op wat wij horen en zien, wat er nodig is, welke rol wij voor ons als gemeente zien, wat wij aan maatregelen voorstellen en welke investering dit vraagt. Brede maatregelen die doelgroepoverstijgend zijn, staan beschreven in hoofdstuk 3.

2.2 Inwoners en ondernemers met zorgen over werk en inkomen

2.2.1 Dit is wat wij horen en zien

Veel inwoners, waaronder ondernemers en zzp'ers, hebben door de coronacrisis hun inkomsten zien wegvallen of sterk zien verminderen. De grootste problemen doen zich voor bij sectoren die direct geraakt worden door de coronamaatregelen. Het gaat bijvoorbeeld om winkels waarvan het aanbod als niet essentieel is aangemerkt, horeca, de cultuursector, de evenementenbranche en sportscholen. Vooral bij de detailhandel is het een zorg dat klanten versneld de weg gevonden hebben naar online winkelen en deels niet terugkomen als klant. Zzp'ers in onder andere de cultuursector en evenementenbranche zien de markt

nog niet zo 1-2-3 aantrekken. Ook voor oproepkrachten en ander tijdelijk personeel geldt dat er waarschijnlijk pas later in de herstelperiode weer een beroep op hun inzet wordt gedaan.

Een aanzienlijk deel van de ondernemers doet nu tijdelijk een beroep op de door het Rijk ingestelde inkomensregelingen (TONK en ToZo, zie bijlage 1 voor een toelichting). Ondernemers kloppen veel vaker dan voorheen bij de gemeenten aan voor vragen. Bijvoorbeeld over voor wat er wel mag binnen de coronamaatregelen, creatieve ideeën voor een alternatieve bedrijfsvoering, het starten van nieuwe maatschappelijke initiatieven, een nieuwe onderneming of financiële hulp.

Helemaal nu ondernemers zo onder druk staan zorgt het niet snel doorlopen van een vergunningstraject of strenge regels voor frustratie. Ondernemers willen, zodra het weer mag, hun vleugels uitslaan en zorgen voor lokale dienstverlening, omzet en inkomen.

2.2.2 Dit is wat er nodig is

Inkomen is een basisbehoefte. We willen inwoners en ondernemers die getroffen zijn door de coronacrisis waar nodig ondersteunen. In eerste instantie is de voortzetting en uitvoering van de landelijke financiële corona-ondersteuningsregelingen van belang.

Daarbij is er oog nodig voor maatwerk en voor preventie. Denk hierbij aan het voorkomen van schulden, het daadwerkelijk aanvragen (en verkrijgen) van datgene waar je recht op hebt en na baanverlies of studie zorgen voor voldoende stage- en werkplekken op maat om snel weer financieel zelfredzaam te worden. Liefst ervoor zorgen dat iemand sterker uit de crisis komt.

Het is van belang dat wij weten waar behoefte aan is, wat er al aan regelingen en initiatieven is om te ondersteunen en helpen op te lossen, te zorgen dat inwoners en ondernemers hierin hun weg weten te vinden en waar nodig hulp bieden. Een eigentijdse publiciteit (vindbaar en laagdrempelig), hulp bij het aanvragen van regelingen én met elkaar denken in oplossingen is hierbij onmisbaar.

Voor breed maatschappelijk en sociaal herstel is economisch herstel een belangrijke factor van invloed. Voor de korte termijn is het voortzetten van de landelijke financiële ondersteuningsregelingen en het versoepelen van coronamaatregelen het belangrijkste. Lokale ondersteuningsregelingen helpen daarbij, met name voor zzp'ers die werkzaam zijn in onder andere de sport-, cultuur- en evenementensector (zie ook paragraaf 2.8 Verenigingen en maatschappelijke instellingen). Daarnaast is goede dienstverlening vanuit de gemeente naar ondernemers meer dan ooit van belang. Voor de middellange termijn is een versteviging van de inzet op winkelstraten, om lokaal winkelen te blijven stimuleren, belangrijk voor de ondernemers en voor levendige dorpscentra.

2.2.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

Wij voeren als gemeente de landelijke, tijdelijke ondersteuningsregelingen uit. De uitvoering van deze regelingen vormt geen onderdeel van de besluitvorming over dit Crisis- en herstelplan. De uitvoering is belegd bij onze uitvoeringsorganisaties, in lijn met de uitvoering van de reguliere inkomensregelingen en schuldhelpverlening. Onze huidige samenwerkingspartners die een rol spelen bij onze inkomensregelingen en de (arbeids)participatie, zoals de Biga groep B.V., de Regionale Sociale Dienst, MENS De Bilt, Humanitas, Stichting Leergeld, Samen voor De Bilt en Het KunstenHuis, nemen hierin hun rol en werken aantoonbaar samen. Als gemeente voeren wij vanuit de rol van opdrachtgever en accounthouder hierop regie en houden toezicht.

Wat betreft de lokale economie speelt de gemeente een faciliterende en stimulerende rol. Wij vertrouwen daarbij op het ondernemerschap: wij zien veel veerkracht en creativiteit bij onze lokale ondernemers. Wij willen dat ondernemers meer de ruimte krijgen om te ondernemen en daar waar nodig financieel een steuntje in de rug krijgen.

2.2.4 Dit is wat wij willen doen

Wij stimuleren dat de landelijke ondersteuningsregelingen goed bekend zijn en worden benut door inwoners en bedrijven die hier aanspraak op maken. Hiervoor maken we gebruik van sociale media (bijvoorbeeld Facebook en LinkedIn) en lokale media.

We promoten en bevorderen maatschappelijk betrokken ondernemen om het aanbod aan stages en werkervaringsplaatsen te vergroten en stimuleren maatschappelijke organisaties om met een aanbod te komen om de opgelopen leerachterstand bij de toeleiding naar de arbeidsmarkt onder (jongere) inwoners op te heffen.

Tijdelijk is hiervoor 1 jaar aanvullende lokale ondersteuning nodig.

Als gemeente willen wij staan voor goede dienstverlening: betrouwbaar, laagdrempelig en duidelijk. Wij willen vanuit een "ja, mits"-houding zorgen voor snellere vergunningsprocedures en soepelere lokale regelgeving. Zo helpen wij onze lokale economie sneller uit het dal.

Om onze dienstverlening aan ondernemers te versterken willen wij inzetten op:

- Een bedrijfscontactfunctionaris, als eerste aanspreekpunt voor lokale ondernemers. Hiermee verbetert de communicatie met ondernemers en ontstaat een betere schakel tussen arbeidsparticipatie en ondernemers. Daarnaast fungeert de bedrijfscontactfunctionaris de komende periode als regisseur voor de maatregelen uit dit Crisis en herstelplan met betrekking tot de herstelmaatregelen, gericht op de lokale economie.
- Tijdelijke versterking van team Vergunningen. Hierdoor wordt het proces van vergunningverlening versterkt voor onder andere evenementen en drank- en horecaverunningen. Ook zetten we hiermee in op een aanpak voor soepelere lokale regelgeving.
- Directe financiële hulp, middels de landelijke steunmaatregelen. Deze worden uitgevoerd door onze uitvoeringspartners, de Regionale Sociale Dienst en Biga Groep B.V., tijdelijk ondersteund door een lokale 'verbinder' (zie hierboven).
- Het voor 1 jaar niet opleggen van de reclamebelasting in 2021 aan die ondernemers die het hardst getroffen zijn door de lockdown. Dit geeft een directe financiële verlichting voor de winkeliers en ondernemers in centrum Bilthoven en in winkelcentrum Hessenweg-Looydijk. We richten ons hierbij primair op de door de rijksoverheid aangemerkte 'niet-essentiële' winkels.
- Geen precario op terrassen heffen in 2021 en 2022.
- Een impuls geven aan de aanpak winkelstraten. We maken hiervoor gebruik een subsidie van de provincie Utrecht à € 80.000 om actieplannen voor de winkelcentra versneld uit te voeren, met als doel structurele versterking van de samenwerking tussen ondernemers, eigenaren en de gemeente.
- Extra budget winkelstraten. Wij zetten in op 50% cofinanciering van de impulsactie "Wees loyaal, koop lokaal".
- Waardering van mantelzorgers door bonnen te verstrekken, welke zijn te besteden bij horecaondernemers en in 'niet-essentiële' winkels (zie paragraaf 2.5 Mantelzorgers).

2.2.5 Dit hebben wij ervoor over

Voor de versterking van de lokale economie en ter ondersteuning van inwoners en ondernemers met zorgen over werk en inkomen, stellen wij de volgende maatregelen voor.

Voorstel versterking lokale economie, werk en inkomen		in euro's
Goede dienstverlening aan ondernemers	Tijdelijk 1 jaar Bedrijfscontactfunctionaris	60.000
	Tijdelijk 1 jaar versterking team Vergunningen (evenementen, drank- en horecaverunningen etc.)	80.000
Directe financiële hulp	Afschaffing reclamebelasting voor 1 jaar in 2021 voor niet-essentiële winkels	50.000
	Geen precario terrassen in 2021 en 2022 (budgetneutraal, inkomsten waren niet opgenomen in de begroting)	
	Tijdelijk 1 jaar lokale ondersteuning door een 'verbinder' bij de uitvoering van de landelijke ondersteuningsregelingen, Bijzondere Bijstand en het gemeentelijk armoedebeleid (de regelingen zelf zijn geen onderdeel van de besluitvorming)	80.000
Impuls winkelstraten	Extra budget winkelstraten o.a. voor impuls "Wees loyaal, koop lokaal" acties	10.000
	Mantelzorgbonnen, te besteden bij horecaondernemers en niet essentiële winkels (zie paragraaf Mantelzorgers)	
Totaal		€280.000

2.3 Jeugdigen

2.3.1 Dit is wat wij horen en zien

Corona haalt de wereld van jeugdigen flink overhoop. De lockdown en de gevolgen van de coronacrisis vormen een uitdaging voor hen. Meerdere onderzoeken laten zien dat het sinds de coronacrisis niet goed gaat met het welbevinden van jeugdigen en jongvolwassenen. Juist voor jeugdigen, die nog volop ontwikkeling zijn, heeft de langdurige crisis gevolgen die mogelijk lang doorwerken.

Het betreft gevolgen op:

- *Emotioneel vlak*: gevoelens van impasse, onvrede, eenzaamheid en somberheid. Meer psychische klachten zoals angst, oververmoeidheid, stress en slaapproblemen.
- *Sociaal vlak*: weinig ontmoeting meer met leeftijdgenoten (sociaal leven), meer conflicten, agressie en spanningen zijn ontstaan tussen de jongeren en hun ouders. Ook een toename van kindermishandeling, online pesten en suïcidepogingen onder jongeren.
- *Lichamelijk vlak*: tijdens de lockdowns zijn jeugdigen minder in beweging en snoepen ze meer. Niet-acute lichamelijke zorg is uitgesteld.
- *Cognitief vlak*: leerachterstanden en studievertraging, stopzetting van stages. Er was een tekort aan circa 20.000 stageplekken en leerbanen in Nederland in december 2020.
- *Maatschappelijk vlak*: flinke stijging van werkloosheidspercentage onder 15 tot 25-jarigen. Verliezen van inkomsten.

Tegelijkertijd is er landelijk en ook lokaal minder jeugdhulp aangevraagd en geboden dan in de periode voor de coronacrisis. Mogelijk is er verborgen leed dat niet of (te) laat aan het licht komt.

2.3.2 Dit is wat er nodig is

Er is perspectief nodig voor de jeugd, met duurzame oplossingen. Er is urgentie om de handen ineen te slaan: rijksoverheid, gemeenten, scholen en vele maatschappelijke organisaties die met en voor jeugdigen werken. En natuurlijk met de jeugd zelf. Samenwerken aan het herstellen van achterstanden en ruimte bieden aan kansrijk, veilig en gezond opgroeien. Kortom: verbinden naar herstel en perspectief! Voor de jeugd is daartoe een samenhangend Actieplan Jeugd opgesteld, die als bijlage in dit plan is toegevoegd. Binnen de doelgroep jeugd is specifieke aandacht nodig voor jeugdigen uit gezinnen met een lage sociaaleconomische status. Dit zijn gezinnen met weinig financiële mogelijkheden en waarbij ook de taal een barrière kan zijn. De taalbarrière kan een rol spelen bij zowel gezinnen met een migratieachtergrond als gezinnen waarbij de ouders een laag opleidingsniveau hebben.

2.3.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

Uitgangspunt is dat de diverse impulsen zoveel mogelijk worden uitgevoerd door de huidige maatschappelijke partners die al in nauwe verbinding staan met de jeugdigen en hun gezinnen. De gemeente is opdrachtgever van de geïntensiveerde inzet en heeft een vooral verbindende, stimulerende en faciliterende rol. Samen met verenigingen, scholen, welzijns- en ondersteuningsorganisaties en initiatieven uit de samenleving voert de gemeente het Actieplan Jeugd uit. Voor dit verbinden en coördineren is tijdelijk extra ambtelijke capaciteit nodig.

2.3.4 Dit is wat wij nu willen doen

Op basis van een inventarisatie onder diverse vertegenwoordigers van organisaties zijn op hoofdlijnen de volgende speerpunten te formuleren als het om jeugdigen gaat. De maatregelen zijn verder toegelicht en uitgewerkt in het bijgevoegde Actieplan Jeugd.

1. Activiteiten & ontmoeting

Om weer voluit actief kunnen zijn in allerlei, veelsoortige activiteiten als sport, spel, kunst en ontmoeten. Niet meteen een nieuwe druk van leren, leren, leren om de achterstanden in te halen, maar nadruk op het sociaal-emotionele, het welbevinden. Coproducties van sportverenigingen, jongerenwerk, buurtsportcoaches, kunst-organisaties, scholen.

2. Mentale ondersteuning

Kinderen en jongeren met sociaal-emotionele 'schade', die lange tijd zich eenzaam hebben gevoeld, weinig bewegen, apathisch, sober en gedemotiveerd zijn geraakt. Vooral tieners. Zij hebben op meerdere fronten ondersteuning nodig: op school, van ouders, van professionals en misschien van lotgenoten.

3. Inhalen onderwijsachterstanden

Zorgen voor herstel van de corona-gerelateerde vertragingen in het onderwijs binnen een periode van 2,5 jaar.

4. Lokale organisatie

Er is een behoefte om alle inzet met elkaar te verbinden. Veel partners geven aan dat ze samen veel meer impact kunnen maken dan ieder voor zich. Versnippering moet tegengegaan worden. Uitgangspunt is zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande sociale infrastructuur (bestaande organisaties).

2.3.5 Dit is wat wij ervoor over hebben

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de benodigde investeringen voor de uitvoering van de voorgestelde maatregelen. Voor twee onderdelen van het Actieplan Jeugd is subsidie aangevraagd en verkregen. Daarmee resteert een investering van € 210.500.

Thema	Activiteiten Actieplan	Al in uitvoering	2021	2022
		Dekking specifieke subsidies in euro's	Dekking CHPC in euro's	Dekking CHPC in euro's
1. Activiteiten & ontmoeting	Bewegen – sport – sport- en spelmaterialen	10.000	28.000	10.000
	Culturele activiteiten		8.000	2.000
	Ontmoetingsactiviteiten- en plekken		15.000	5.000
	Inzet fysieke infrastructuur in buurten en bij scholen		25.000	10.000
	Maatschappelijke activiteiten - MDT	49.500		
2. Mentale ondersteuning	Hulplijnen – goed zichtbaar (communicatie) - algemeen		4.000	1.000
	Specifieke projecten voor deze (groepen) kwetsbare jongeren.		30.000	10.000
	Ouderbegeleiding		7.000	3.000
3. Inhalen onderwijs-achterstanden	Taalstimuleringsprojecten 0-4 jaar		4.000	1.000
	Extra RMC-begeleiding van mbo-studenten die thuiszitten om te voorkomen dat ze uitvallen		4.500	
	Uitvoering compensatie eigen bijdrage gesubsidieerde peuterplaatsen		5.000	
	Aansluiten bij Nationaal Programma Onderwijs vanaf 2 ^e helft 2021	PM ²		
4. Lokale organisatie	Coördinatie		15.000	5.000
	Communicatie		7.000	1.000
	Samen met jongeren: jeugdparticipatie		8.000	2.000
Totaal		59.500	160.500	50.000

² De gemeente De Bilt ontvangt hiervoor in de periode medio 2021 - medio 2023 extra middelen van het Rijk, die in de loop van juli 2021 bekend worden.

2.4 Inwoners met eenzaamheid

2.4.1 Dit is wat wij horen en zien

Eenzaamheid komt voor in alle lagen van de bevolking en onder alle leeftijden. Vanuit onze maatschappelijke partners wordt geconstateerd dat eenzaamheid bij onze inwoners is toegenomen. Zeker bij de doelgroepen die voor de coronacrisis al kwetsbaar waren. Zoals inwoners met geen of beperkt sociaal netwerk zoals alleenstaande ouderen of statushouders die nauwelijks mensen kennen in hun omgeving mede door een taalbarrière. Er is sprake van angst, voor de eigen gezondheid, maar ook om anderen te ontmoeten. Vrijwilligers en maatjes hebben zich niet kunnen inzetten zoals anders. Meedoen in de maatschappij en een zinvolle besteding van de dag zijn lastiger geworden en de drempel om straks weer mee te doen is voor sommigen extra hoog geworden.

2.4.2 Dit is wat er nodig is

Ontmoeting is een belangrijke medicijn tegen eenzaamheid. Het is nodig om ontmoetingen te faciliteren als deze niet vanzelf ontstaan.

2.4.3 Zo zien we onze rol als gemeente

Het organiseren en faciliteren van ontmoetingen en zinvolle dagbesteding ligt als opdracht bij onze maatschappelijke partners. Hierbij kijken we verder dan alleen naar de partners waar al een samenwerking- of subsidierelatie mee is. Denk hierbij ook aan religieuze instellingen zoals kerken en moskeeën. Wij vertrouwen op de veerkracht en het organiserend vermogen van deze maatschappelijke organisaties. Als gemeente willen wij waar nodig deze organisaties faciliteren om de inwoners beter te kunnen ondersteunen.

2.4.4 Dit is wat wij nu willen doen

Wij vragen maatschappelijke of religieuze organisaties welke vraagstukken zij vanuit de inwoner/bezoeker ontvangen en welke behoefte er leeft. Wij willen waar dit echt nodig is met beperkte financiële steun ontmoetingen mogelijk maken. Denk hierbij aan bijvoorbeeld investeren in ontmoetingsplekken (binnen en buiten), zorg dat inwoners 'er op uit kunnen' of het stimuleren van een 'coalitie tegen eenzaamheid', waarbij verschillende partners gezamenlijk een programma uitvoeren.

2.4.5 Dit hebben we ervoor over

Voor de inzet van eenzaamheidsbestrijding investeren wij € 50.000, waarbij op maat subsidie wordt verstrekt op basis van de ingediende plannen door de (gezamenlijke) instellingen.

2.5 Mantelzorgers

2.5.1 Dit is wat wij horen en zien

Het aantal mantelzorgers in De Bilt is in de coronaperiode gestegen. Daarnaast zijn mantelzorgers zijn in de coronacrisis extra belast geraakt. De gezondheidsrisico's voor al kwetsbare en zieke mensen namen toe, de beperkende maatregelen maakten professionele (uit te stellen) zorg lastig en de afhankelijkheid van het directe netwerk groter. Ook de psychische belasting van mantelzorgers is toegenomen, vanwege het reële besmettingsrisico bij contact en de daarmee gepaard gaan de angst voor de gezondheid van de zorgbehoevende en de eigen gezondheid. Ook hebben mantelzorgers vaak hun werk en zorg voor anderen met hun rol als mantelzorger te combineren. Ook dat bracht in de coronaperiode extra druk met zich mee.

2.5.2 Dit is wat er nodig is

Voor de vele mantelzorgers die er in onze gemeente zijn en die veelal de nare gevolgen van de coronacrisis dagelijks ondervonden hebben, denken we dat er twee maatregelen gewenst zijn: waardering en ondersteuning.

Waardering

Waardering van het extra harde werken tijdens de coronacrisis is belangrijk voor de mantelzorger. De gemeenteraad heeft wegens de oplopende kosten binnen het sociaal domein ingestemd met het afschaffen van de mantelzorgwaardering per 2021. Maar juist in coronatijd is deze waardering extra belangrijk. Een persoonlijk gesprek met een mantelzorgconsulent is heel waardevol; wij denken echter dat aanvullende waardering passend is in deze situatie.

Ondersteuning

Het mantelzorgsteunpunt biedt ondersteuning voor mantelzorgers. Deze ondersteuning bestaat uit een luisterend oor, praktische tips, kortdurende ondersteuning of doorverwijzing naar (informele) zorg. De vraag naar kortdurende ondersteuning kan toenemen naar mate de coronacrisis langer duurt. Om deze ondersteuning zonder wachtlijsten te bieden is extra capaciteit nodig.

2.5.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

Wij hebben als gemeente een verantwoordelijkheid in het ondersteunen en waarderen van de mantelzorgers vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze taak wordt uitgevoerd door het steunpunt Mantelzorg van MENS De Bilt.

2.5.4 Dit is wat wij nu willen doen

Wij willen de mantelzorgwaardering in de vorm van een bon in 2021 eenmalig verstrekken. De bon kan ingewisseld worden bij de lokale horeca of bij niet-essentiële winkels. Hiermee snijdt het mes aan twee kanten; de mantelzorger voelt zich gewaardeerd en de lokale economie wordt gestimuleerd. De capaciteit die nodig is voor het bieden van de extra kortdurende ondersteuning aan mantelzorgers in deze extra zware tijd, willen wij financieel ondersteunen.

2.5.5 Dit hebben wij ervoor over

Wij investeren € 60.000 in mantelzorgwaardering in de vorm van bonnen en € 25.000 voor de extra benodigde capaciteit ter ondersteuning van mantelzorgers.

2.6 Vrijwilligers

2.6.1 Dit is wat wij horen en zien

In het begin van de coronacrisis leken er meer vrijwilligers te zijn dan vrijwilligerswerk. Er kwamen veel nieuwe aanmeldingen voor vrijwilligerswerk; daarnaast verschoof het vrijwilligerswerk enorm. Verenigingen en maatschappelijke instellingen waren dicht, maar er moesten boodschappen voor de deur gezet worden. Een groot aantal (oudere) vrijwilligers kon niet verder met hun vrijwilligerswerk omdat het werk er niet was of omdat ze bij een risicogroep behoorden. Zodra de maatschappij weer 'open' kan, kunnen deze mensen weer aan het (vrijwilligers)werk. De verwachting is dat dit niet vanzelf gaat, omdat een deel van de vrijwilligers de binding is kwijtgeraakt met de vereniging of instelling.

Wat verder opvalt, is dat een deel van de bijstandsgerechtigden die vóór de pandemie actief waren met vrijwilligerswerk en dagactiviteiten, wegens de lockdown thuis zit. De vraag is of deze groep na de versoepeling van de lockdown voldoende veerkracht heeft om activiteiten in aangepaste vorm weer op te pakken. Deze ontwikkelingen hebben mogelijk een vertragend effect op hun re-integratie.

2.6.2 Dit is wat er nodig is

Verenigingen en maatschappelijke instellingen draaien grotendeels op vrijwilligers. Daarom is het van belang om vrijwilligers te reactiveren en om actief in te zetten op het werven van nieuwe vrijwilligers, bijvoorbeeld met gerichte vrijwilligerscampagnes.

2.6.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

De gemeente heeft baat bij een goed functionerend en groot netwerk van vrijwilligers in De Bilt. Wij verstrekken subsidies aan diverse verenigingen en maatschappelijke instellingen, waarbij voor een goed functionerende organisatie en de realisatie van doelen de inzet van vrijwilligers cruciaal is. Wij zien het als onze taak om vrijwilligersinzet te helpen promoten en organisaties hierin waar nodig tijdelijk extra te ondersteunen.

2.6.4 Dit is wat wij nu willen doen

De vrijwilligers verrichten hun werkzaamheden voornamelijk bij verenigingen en andere maatschappelijke organisaties. Samen met deze verenigingen is het van belang om vrijwilligerswerk aantrekkelijk en bekend te maken. Wij brengen samen met deze organisaties in beeld wat zij en wij als gemeente kunnen doen om het aantrekkelijk te maken om vrijwilligerswerk in diverse sectoren (weer) op te pakken of te blijven doen. Met sportverenigingen en culturele instellingen hebben al sessies plaatsgevonden om te bepalen wat nodig is. Bij het stimuleren en onder de aandacht brengen van vrijwilligerswerk kunnen mooie verbindingen worden gelegd met maatregelen uit dit Crisis- en herstelplan die gericht zijn op onder andere jeugdigen, mensen die (tijdelijk) geen betaald werk hebben en mensen die behoefte hebben aan sociale contacten en ontmoeting. Ook ondernemers en zzp'ers kunnen zich inzetten om vrijwilligerswerk aantrekkelijker te maken, bijvoorbeeld in relatie tot stageplaatsen voor jongeren. Daarbij kunnen we gebruik maken van maatschappelijke organisaties zoals MENS De Bilt en WVT, die veel kennis en ervaring hebben met de inzet van vrijwilligers.

Wij willen grotere (sport)verenigingen en instellingen met organisatiekracht inzetten voor het organiseren van een of meerdere wervingsactiviteit(en). De wervingsactiviteit kan onderdeel zijn van de ontmoetingsmarkt, het evenement dat in hoofdstuk 3 als voorstel staat beschreven. Afhankelijk van de behoefte bij de betrokken organisaties willen wij ondersteuning bieden aan de inzet van een vrijwilligerscoördinator, in te zetten bij (een van) de maatschappelijke partners.

2.6.5 Dit hebben wij ervoor over

Het benodigde budget voor de te organiseren ontmoetingsmarkt is opgenomen in hoofdstuk 3. Daarnaast stellen wij voor om een beperkt stimuleringsbudget beschikbaar te stellen ter ondersteuning van vrijwilligerscampagnes. Voorwaarde is dat de diverse maatschappelijke partners hier een gezamenlijk plan voor indienen, zodat er geen onderlinge concurrentie ontstaat in het (gelijktijdig) werven van vrijwilligers. Wij stellen hiervoor een budget van € 25.000 beschikbaar. Voor inzet van een vrijwilligerscoördinator is € 25.000 geraamd.

2.7 Mensen met risicovolle problematiek

2.7.1 Dit is wat wij horen en zien

Psychische problematiek kan risicovolle dimensies aannemen met (potentiële) maatschappelijke gevolgen. Langdurige en ernstige eenzaamheidsgevoelens hangen sterk samen met psychische problematiek. Ook werkverlies en baanonzekerheid hebben vaak een grote impact op de psychische gezondheid. Door onzekerheid en het ontbreken van sociaal contact/sociale controle ontstaat er stress en spanning bij kwetsbare inwoners. Dit leidt tot een toename van gerelateerde problematiek zoals eenzaamheid, alcoholmisbruik, huiselijk geweld, polarisatie, verward gedrag, grensoverschrijdende overlast en criminaliteit. Wij zien een toename van dergelijke risicovolle problematiek.

Onze jeugd heeft minder afleiding en is meer op straat. Dat leidt tot verveling, jeugdoverlast (+54%), schade en jeugdcriminaliteit (+10%), ook online (+18%). Er is sprake van een toename van casuïstiek bij de persoonsgerichte aanpak (PGA), Top-X³ en personen met verward gedrag (PmVG) (+32%), maar ook zwaardere psychische problematiek en het beroep op de Wet verplichte GGZ laat een groei zien.

De groeiende problematiek is wel voor een aanzienlijk deel, maar niet uitsluitend te wijten aan corona. Zo voert de SSW een herstructureringsproject uit waarbij door een groot aantal verhuizingen momenteel veel casussen boven komen die aandacht van het sociaal team en de gemeente vragen. Ook weten onze inwoners en ketenpartners de gemeente en het gemeentelijke meldpunt beter te vinden bij problemen of signalen.

2.7.2 Dit is wat er nodig is

Vanaf 1 februari jl. is vanuit de beschikbare coronamiddelen voor 6 maanden een interventiespecialist PGA/PmVG/TOP-X ingehuurd om te waarborgen dat de caseload gedragen kan worden. Een interventiespecialist is iemand die snel casussen op kan pakken. Naast deze noodoplossing is de stellige verwachting dat, gezien de ontwikkelingen en de caseload, ook ná 1 augustus 2021 de behoefte aan de inzet van deze interventiespecialist nog net zo groot is.

2.7.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

De gemeente is regievoerder en heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om mensen die grip op hun leven (dreigen te) verliezen te ondersteunen. Wij willen mensen helpen, maar ook de kans dat zij zichzelf, anderen of de maatschappij schade berokkenen, minimaliseren.

2.7.4 Dit is wat wij nu willen doen

Met een passende aanpak dragen wij bij aan passende ondersteuning, activeren van het sociale netwerk, contacten met de ketenpartners, het inzetten van professionele hulpverlening of het plegen van interventies in geval van (dreigende) crisissituatie. Dit met de betrokkenheid van de inwoner zelf en ter voorkoming van (verdere) escalatie.

De algemene verwachting is dat er ook na de coronacrisis nog een langdurige periode volgt waarin negatieve sociale en economische gevolgen aanhouden en daaruit voortvloeiende psychische problemen tot een hoge caseload voor de interventiespecialisten blijven leiden. Wij willen hierop anticiperen door in dit Crisis- en herstelplan de extra capaciteit te continueren. Aangezien wij structurele inzet voorzien, nemen wij de inzet per 2022 in de Kadernota op.

2.7.5 Dit hebben wij ervoor over

De kosten voor de verlenging van de inzet van de interventiespecialist PGA/PmVG/TOP-X voor 0,88 fte bedragen € 50.000,- per zes maanden.

³ Top-X is een lijst (samengesteld door gemeente, politie en Openbaar Ministerie) van namen van personen en/of groepen welke overlast en/of criminaliteit veroorzaken, waaronder woninginbraken, geweldsdelicten, straatroven, druggerelateerde delicten. De personen die verantwoordelijk zijn voor een groot deel van de ervaren overlast en criminaliteit kenmerkt zich veelal door een complexe meervoudige problematiek op verschillende aspecten van hun leven.

2.8 Verenigingen en maatschappelijke instellingen

2.8.1 Dit is wat we horen en zien

Aanbod en levensvatbaarheid

Voor de meeste verenigingen is het niet meer mogelijk activiteiten uit te voeren. Daarom hebben zij weinig te bieden aan leden, vrijwilligers, bezoekers en/of cursisten.

Veel ouderen kunnen door de moeilijke omgang met techniek niet of onvoldoende online bijeen komen. Voor deze groepen geldt dat weinig of geen sociaal contact mogelijk is. De verbindingen in sociale netwerken zijn daardoor veranderd of zelfs verloren gegaan.

Omdat het verenigingsleven nagenoeg stilligt, is er praktisch geen natuurlijke aanwas van nieuwe leden of cursisten. Verenigingen dreigen leden te verliezen, zeker waar sprake is van een minder hechte binding met de eigen club, kern of dorp. Deze teruggang trekt ook een wissel op de toekomst van de verenigingen. Voor maatschappelijke instellingen geldt dit ook, bijvoorbeeld voor de inzet van vrijwilligers en deelname door bezoekers of cursisten.

Omdat er vrijwel geen activiteiten meer plaatsvinden, zijn bijna alle inkomsten van verenigingen weggefallen. Niet alleen entree- of contributiegelden maar ook kantine- en andere horecabaten. Verenigingen met weinig vaste lasten en trouwe leden komen de crisis nog wel door, maar er is ook een aantal organisaties dat het hoofd met moeite boven water kan houden. Met name het ledenverlies zal ook de komende jaren financieel doortellen, als verenigingen er al in slagen het oude ledenniveau weer te halen. Dit betreft met name verenigingen die geen subsidie van de gemeente ontvangen. Bij de gesubsidieerde organisaties is de financiële nood te overzien, omdat besloten is de subsidie voort te zetten, ook wanneer de reguliere activiteiten geen doorgang hebben gevonden.

Maatschappelijk effect

Verenigingen en instellingen hebben een belangrijke maatschappelijke functie (verbinding, sociale cohesie, ontwikkeling, amusement, ontmoeting), ook en juist voor kwetsbare groepen als ouderen, jongeren en mensen in sociaal isolement. Het verenigingsleven en het aanbod aan maatschappelijke activiteiten ligt al meer dan een jaar nagenoeg stil. Juist hierin onderscheiden verenigingen en instellingen zich als onmisbaar voor de uitvoering van de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente, op het gebied van onder andere welzijn, sport en cultuur.

Bij jongeren neemt de problematiek toe (online moeheid, depressiviteit, gemis aan contact, gebrek aan motivatie). Steeds meer jongeren die betrokken zijn of waren bij verenigingen haken af, in ieder geval in de cultuursector is dit merkbaar.

Groepen die al als kwetsbaar zijn aangeduid worden nog harder getroffen. Het KunstenHuis noemt de situatie onder kwetsbare groepen die zij voorheen bereikten – met name jongeren – via de (nu online aangeboden) programma's zorgwekkend. Deze doelgroep heeft de minste veerkracht.

Professionals

Grotendeels onzichtbaar (niet verenigd) maar wel zwaar getroffen is de groep professionals binnen verenigingen en instellingen. Denk aan beeldend kunstenaars, docenten, dirigenten, muzikanten, podiumkunstenaars, coaches, etc. die al meer dan een jaar hun beroep niet uit kunnen oefenen. Zeker jongere zzp'ers die net aan een loopbaan zijn begonnen hebben nog geen netwerk en naam opgebouwd en vallen bijna overal buiten. Degenen die dat kunnen, maken de overstap naar andere sectoren en zijn daarmee verloren voor het werkveld waarvoor ze zijn opgeleid. Omdat wij relatief veel zzp'ers in onze gemeente hebben, verdient deze groep extra aandacht.

2.8.2 Dit is wat er nodig is

Brainstorm

Voor de sportverenigingen is er een inspiratie-avond geweest om kennis te delen hoe je alsnog activiteiten kunt organiseren die binnen de coronaregels passen, door creativiteit, hulp durven vragen en samenwerking. Om deze samenwerking tot stand te brengen en te stimuleren is het helpend als er een soort makelaar/verbinder is, zoals de buurtsportcoaches.

Ook voor het culturele veld is een gezamenlijke brainstormsessie geweest om ideeën en ervaringen uit te wisselen. Dit werd als zeer waardevol en inspirerend ervaren. Wij stellen voor om hier met de culturele instellingen een vervolg aan te geven.

Vangnet

Verenigingen hebben steun nodig om te voorkomen dat ze omvallen of alle reserves opmaken die nodig zijn voor continuïteit en het voortzetten van activiteiten. Deze steun kan bijvoorbeeld geboden worden door een reservenoodfonds in te stellen, zodat als de reserves van verenigingen op een kritiek laag punt komen, de gemeente in kan springen.

Er is extra steun nodig voor zzp'ers, ook met het oog op het behoud van deze professionals voor de sport- en cultuursector.

Reactivering

Publiciteitsacties zijn gewenst om de herstart van activiteiten onder de aandacht te brengen en om het verlies aan leden, vrijwilligers en cursisten weer aan te vullen. Er is promotie en publiciteit nodig om verenigingen en hun activiteiten weer in beeld te brengen en doelgroepen te enthousiasmeren. Het platform www.actiefindebilt.nl kan de brede promotie ondersteunen.

Versterken

Er is behoefte aan versterking van samenwerking, leren van elkaar, afstemming en uitwisseling. Daarbij is organisatiekracht nodig om de uitgewisselde ideeën en ervaringen daadwerkelijk verder te brengen en investering in een meer toekomstbestendige manier van activiteiten organiseren en uitvoeren (gebruik ICT, techniek).

2.8.3 Zo zien wij onze rol als de gemeente

De gemeente bewaakt de sociale, culturele en sportieve infrastructuur en stimuleert samenwerking. Met het oog op het benodigde herstel zien wij voor ons een rol weggelegd in extra subsidiëring, om een impuls te geven aan het herstarten van activiteiten en het werven van leden, cursisten, bezoekers en vrijwilligers (laatstgenoemde doelgroep is in de voorgaande paragraaf beschreven).

Daarnaast zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor accommodaties van een aantal instellingen (sport, cultuur, bibliotheek).

2.8.4 Dit is wat wij willen doen

Vangnet

Om de sociale infrastructuur in stand te houden, bieden wij een breed vangnet in de vorm van een subsidieregeling. Sociaal-maatschappelijke instellingen en verenigingen, gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd, die door de coronamaatregelen in financiële nood komen en geen beroep kunnen doen op voorzieningen vanuit andere bestuurslagen, kunnen aanspraak maken op dit vangnet.⁴ Vanuit de ambtelijke organisatie wordt een contactpersoon voor de instellingen benoemd die de aanvragen beoordeelt en behandelt.

Herstelplan

Verenigingen en instellingen staan te springen om weer activiteiten te kunnen organiseren. Wij willen waar nodig financiële ondersteuning bieden om campagne te voeren voor werving van leden, vrijwilligers, bezoekers en/of cursisten. Afhankelijk van de vereniging/instelling, de uniciteit van het aanbod en de doelgroep, kunnen wij eventueel een gemeentelijke bijdrage voor les- en cursusgeld aanbieden en de productie en verspreiding van een gezamenlijke evenementenkalender faciliteren.

Naast het bovengenoemde vangnet wordt ingezet op:

- ondersteuning op het gebied van techniek/ICT om activiteiten op een andere manier doorgang te kunnen laten vinden;
- een regeling voor zzp'ers in de cultuursector voor het indienen van eigen culturele projecten
- extra programmering van activiteiten als impuls voor het culturele leven;
- culturele zomeractiviteiten voor jeugd waarbij ook aandacht is voor maatschappelijke doelen als wegwerken van taalachterstanden of leerachterstanden.

Het voorgestelde evenement, de ontmoetingsmarkt (zie hoofdstuk 3) zien wij als een belangrijk podium voor cultuur- en sportverenigingen, om zich in samenwerking met horeca en ondernemers te presenteren.

⁴ Via dit vangnet hebben wij ook in 2020 sociaal-maatschappelijke instellingen, waaronder in de sport- en cultuursector, ondersteuning geboden.

Ons idee is dat ook zzp'ers uit cultuur-en sportsector bij organisatie van dit evenement worden betrokken en dat vrijwilligers zich hiervoor inzetten.

Wij willen de samenwerking bevorderen tussen maatschappelijke organisaties en zullen hiertoe voorwaarden stellen bij de extra ondersteuning van de voorgestelde initiatieven. Grotere instellingen zoals het KunstenHuis, bibliotheek IDEA, MENS De Bilt (buurtsportcoaches) en sportverenigingen kunnen hier het voortouw in nemen en waar nodig extra organisatiekracht inzetten.

Wij willen vernieuwende projecten en uitbreiding van (innovatieve) programmering een impuls geven. Daarbij willen wij er ook voor zorgen dat nieuwe succesvolle initiatieven behouden blijven. En waarschijnlijk komt dit in plaats van een deel van de (niet meer passende) programmering die nu is weggefallen.

De buurtsportcoaches van MENS De Bilt kunnen samen met de Biltse Sportfederatie (BSF) de samenwerking en versterking van de sport oppakken. Sport is een belangrijk middel om de fysieke en mentale gezondheid van kwetsbare groepen te verbeteren. Daarom willen we inzetten op voldoende bewegen en gezonde leefstijl bij de jeugd en het activeren van bewegen en gezonde leefstijl bij ouderen.

Kwetsbare groepen

Cultuur is een belangrijk medium om kwetsbare groepen in hun kracht te zetten, te laten participeren in de samenleving en sociaal-maatschappelijke problemen aan te pakken. Daarom willen we met een specifiek cultuurprogramma inzetten op enkele kwetsbare groepen:

1. Ouderen en eenzamen die moeilijk te bereiken zijn en een zetje nodig hebben om zich (weer) aan te sluiten bij een vereniging.
2. Kwetsbare jongeren die afhaken nu veel activiteiten niet doorgaan of online plaatsvinden. Zij moeten opnieuw geactiveerd worden.
3. Gebruik maken van bestaande programma's bij onder andere het KunstenHuis en IDEA voor kwetsbare groepen en deze programma's zo nodig versterken / opschalen. Zo maken we gebruik van bestaande structuren en versterken deze waar mogelijk.

2.8.5 Dit hebben wij er voor over

De investering voor genoemde maatregelen is € 370.000. Ten behoeve van de verantwoording over door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor cultuur, maken wij de inzet apart inzichtelijk.

Maatregel verenigingen en maatschappelijke instellingen	Benodigde middelen in euro's		
	Sport	Cultuur	Overig sociaal-maatschappelijk
Vangnet	25.000	50.000	100.000
Herstelplan	65.000	110.000	
Cultuur voor kwetsbare groepen 1. ouderen/eenzamen 2. kwetsbare jongeren 3. bestaande culturele programma's versterken/ opschalen		20.000 ⁵	
Subtotaal	90.000	180.000	100.000
Totaal	370.000		

⁵ Wij onderscheiden drie groepen. Per groep zetten wij € 10.000 uit het coronabudget. Het bedrag van € 10.000 voor de doelgroep 'kwetsbare jongeren' is meegenomen in de paragraaf *Jeugdigen*. Daarom in dit hoofdstuk een bedrag van € 20.000 voor kwetsbare doelgroepen opgenomen.

3 Ondersteunende maatregelen

3.1 Lokale ontmoetingsmarkt

3.1.1 Inleiding

Tijdens de raadsavond van 6 april 2021 kwam uit alle gespreksgroepjes het voorstel om de versoepelingen en het weer 'open gaan' van de samenleving te bezegelen met een groot evenement voor onze inwoners, ondernemers en instellingen. Zowel sport, cultuur als de meeste andere maatschappelijke activiteiten liggen nu stil en er is grote behoefte om het maatschappelijk en economisch leven weer op gang te helpen. Een lokale ontmoetingsmarkt markeert de ruimte en mogelijkheden die er weer ontstaan en brengt mensen bijeen.

3.1.2 Doel

Doel van de lokale ontmoetingsmarkt is het vieren van de versoepelingen en vooral ook om de samenleving een economische, sociale, sportieve en culturele impuls te geven:

- *Economisch* door ondernemers de kans te geven weer inkomsten te genereren, zoals horeca en detailhandel, maar ook de inzet van zzp'ers bij organisatie en uitvoering van het evenement.
- *Sociaal* door mensen weer te verbinden, samen activiteiten te laten organiseren en doen en mensen weer te laten deelnemen aan het maatschappelijk leven.
- *Cultureel* door instellingen en verenigingen de kans te geven zich te presenteren met activiteiten.
- *Sportief* door verenigingen de kans te geven zich te presenteren met activiteiten.

3.1.3 Opzet, organisatie en planning

De ontmoetingsmarkt is markt waar verenigingen en instellingen zich aan de hele gemeenschap kunnen presenteren, ook om leden, vrijwilligers en cursisten te werven. Er is gelegenheid voor optredens en workshops van lokale sport-, muziek-, zang en toneelverenigingen. Mogelijk kan de ontmoetingsmarkt zo vorm krijgen dat deze niet op één locatie plaatsvindt maar in meer kernen, zodat zoveel mogelijk winkeliers en horeca kunnen profiteren en zodat de markt voor de inwoners van alle kernen uitnodigend is.

Voor het organiseren van de ontmoetingsmarkt willen wij zoveel mogelijk organisatiekracht van onze instellingen gebruiken: o.a. het KunstenHuis, Idea, Samen voor De Bilt en de Vrijwilligerscentrale hebben reeds aangegeven zich hier voor in te willen zetten. Het KunstenHuis heeft zich aangeboden als hoofdorganisator.

Wij stellen voor om de ontmoetingsmarkt dit najaar te organiseren, mits de landelijke coronamaatregelen dit toestaan. Dat vraagt om een snelle start door de betrokken organisaties en om afstemming met en zo mogelijk aansluiting bij en versterking van bestaande evenementen (o.a. Kunstmarkt). Daarnaast is een randvoorwaarde dat er voldoende capaciteit beschikbaar is om de veiligheid van het evenement te garanderen. Samenloop met andere evenementen dient vooraf goed te worden afgestemd.

3.1.4 Financiering

Als bijdrage voor de organisatie willen wij € 50.000 beschikbaar stellen aan de hoofdorganisator, in de vorm van een subsidie. Daarnaast zal de gemeente eventuele kosten voor vergunningen en veiligheidsmaatregelen voor zijn rekening nemen. Daarnaast zien wij mogelijkheden voor het aanwenden van externe financiering, bijvoorbeeld bijdragen van de provincie en het VSB-fonds.

Gezien het enthousiasme bij uw raad voor dit idee, hebben wij alvast ons akkoord gegeven op het starten van de voorbereidende werkzaamheden, aangezien anders de beoogde planning niet realiseerbaar is.

Dit maakt dat er bij behandeling van dit voorstel in uw raad reeds beperkt opstartkosten zijn gemaakt. Hiervoor reserveren wij vanuit het genoemde budget van € 50.000 een bedrag van € 5.000.

3.2 Veiligheid in de openbare ruimte

3.2.1 Dit is wat wij horen en zien

Afgelopen jaar is er veel inzet gepleegd door ondernemers, instellingen, gemeente en politie om in de 'anderhalve meter samenleving' de veiligheid op straat, in winkels en in publieke ruimtes te garanderen. Ook onze inwoners nemen hun verantwoordelijkheid om besmettingsrisico's te minimaliseren.

Na ruim een jaar zijn de maatregelen voor sociale distantie enerzijds iets waar we langzaam aan gewend zijn geraakt met elkaar, anderzijds worden mensen 'corona-moe', verslapt soms de aandacht voor de na te leven regels en lappen sommigen, niet overtuigd van nut en noodzaak van de maatregelen, de regels aan hun laars.

Met versoepelingen in het vooruitzicht staan velen weer te trappelen om activiteiten te ondernemen. Wij verwachten een 'sociale inhaalslag': meer activiteiten, feestjes, evenementen, vergunningaanvragen en ook meer risico op overlast. Enerzijds omdat er sprake is van een uitlaatklep, anderzijds omdat veel evenementen en initiatieven een (lange) tijd hebben stilgelegen en weer georganiseerd gaan worden. Ook jeugd en jongeren zullen zich, wanneer alles weer normaal is, meer manifesteren.

3.2.2 Dit is wat er nodig is

Zolang er nog beperkende maatregelen gelden, is extra aandacht en inzet nodig om te zorgen dat mensen in onze gemeente veilig ('corona-proof') over straat kunnen en hun activiteiten kunnen ondernemen.

Als weer meer activiteiten mogelijk zijn waarbij nog wel restricties gelden, vraagt dit om aanpassingen en om extra alertheid. Om uitleggen, aanspreken, waarschuwen en soms ook handhaven.

Als er echt weer ruimte ontstaat voor activiteiten en evenementen waarbij veel mensen bijeen komen, vraagt dit om extra inzet van vergunningverleners, toezichthouders en handhavers, gezien de inhaalslag die wij verwachten.

Het kan nodig zijn om activiteiten en evenementen te spreiden, zodat niet op het zelfde moment op meerdere plekken activiteiten plaatsvinden waarbij de veiligheid niet kan worden gegarandeerd. Met betrekking tot grotere evenementen stemmen wij met de Veiligheidsregio Utrecht af wat wel en niet mogelijk is, om de capaciteitsinzet van boa's, politie, brandweer en gezondheidszorg regionaal te kunnen blijven garanderen.

3.2.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de lokale veiligheid en de zorg voor onze lokale bevolking. Onze medewerkers in de buitendienst, de gebiedsmakelaars en de boa's zijn voor ons de 'oren en ogen' op straat; zij onderhouden nauwe contacten met ondernemers, bewoners(verenigingen) en met de buurt(sport)coaches, welzijnswerkers en vrijwilligers in de wijken en buurten. Zij geven aan wat er leeft en speelt en waar interventies nodig zijn.

Vanuit onze preventieve, toezichthoudende en handhavende taak werken de boa's in nauwe samenwerking met onder andere de politie, interventiespecialisten en leerplichtambtenaren aan gerichte aanpak van (het voorkomen van) overlast.

De coronacrisis is van een andere orde dan wat crisismanagement normaliter van de organisatie vraagt. Over een langdurige periode wordt een ander en extra beroep gedaan op de alertheid en inzet van een ieder. Wij hebben extra capaciteit ingezet om de beperkende maatregelen goed in te richten, toezicht te houden en waar nodig te interveniëren en handhaven. Ook versoepeling van de maatregelen vergt extra inzet.

3.2.4 Dit is wat wij nu willen doen

Wij kijken er net als velen naar uit dat de samenleving weer open gaat en er ruimte ontstaat voor ontmoeting, initiatief, activiteiten en evenementen. Wij willen deze heropening van de lokale samenleving wel in goede banen leiden, daar waar het gaat om initiatieven met effecten in de openbare ruimte. Dit vraagt om inzet van de gemeentelijke organisatie waar het gaat om vergunningverlening, toezicht, handhaving en veiligheid in brede zin.

Met name het werk en de verantwoordelijkheden van de boa's hebben afgelopen periode een vlucht genomen. In 2020 en de eerste helft van 2021 hebben team Veiligheid en de boa's een grote inzet geleverd. Deze inzet is enerzijds ten koste van verlof en rust gegaan, anderzijds zijn er veel reguliere taken waar wij onvoldoende op hebben kunnen inzetten. Er is een inhaalslag nodig op reguliere toezichts- en handhavingsactiviteiten en de komende periode blijft extra inzet nodig voor coronagerelateerde activiteiten.

3.2.5 Dit is wat wij er voor over hebben

Voor het ondersteunen van de boa's en het bijdragen aan de openbare orde en veiligheid is € 50.000 nodig in 2021. Hiermee voorzien wij in tijdelijke extra inzet van boa's (inclusief uitrusting), particuliere beveiligers, verkeersregelaars en maatregelen in de openbare ruimte. De structurele additionele boa-inzet die wij ook na 2021 voorzien, nemen wij op in de Kadernota.

Extra capaciteit van vergunningverlening in relatie tot horeca en winkels is opgenomen in paragraaf 2.2; extra capaciteit in relatie tot aanvragen voor evenementen zetten wij in afhankelijk van de vraag. Deze is hier niet additioneel begroot.

3.3 Vitaliseren gemeentelijke organisatie

3.3.1 Dit is wat wij horen en zien

Toen in maart 2020 de Covid-19 pandemie zijn volle omvang kreeg betekende dit dat ook voor de gemeentelijke organisatie een aanpassing van werkzaamheden en van de wijze van uitvoering. De werkzaamheden en dienstverlening in de eerste fase van de pandemie richtten zich er op dat de kerntaken van de gemeente als meest nabije overheid ongestoord moesten blijven functioneren. Dit naast de directe zorg voor de meest kwetsbare inwoners in relatie tot de lockdown.

Naast het uit blijven voeren van onze kerntaken als gemeente is een specifiek op de coronacrisis gerichte crisisorganisatie ingericht, welke nu ruim een jaar op volle sterkte draait. Onder andere voorlichting, veelvuldig contact met doelgroepen, uitvoering van de steunpakketten vanuit het Rijk, ondersteuning bij uitvoering van maatregelen en toezicht en handhaving hebben extra inzet gevergd.

Voor een groot deel van de medewerkers geldt zij dat per half maart 2020 volledig vanuit huis, digitaal hun werk verrichten. Daarnaast is de 'zichtbare' dienstverlening (denk aan de Gemeentewinkel en de Milieustraat) in aangepaste vorm gecontinueerd, met aangepaste openingstijden, aangepaste bezetting en fysieke maatregelen om de 1,5 meter en de onderlinge veiligheid van inwoners en collega's te garanderen. Daar is in veel gevallen extra inzet voor gepleegd, ook voor het faciliteren van (digitale) bijeenkomsten, zowel intern, met externen als de college- en raadsvergaderingen.

Tijdens de langdurige periode van corona en lockdown heeft de ambtelijke organisatie te maken gekregen met een verhoogd ziekteverzuim. Enerzijds vanwege besmetting met COVID-19, anderzijds door de mentale druk en die medewerkers in deze langdurige periode ervaren. Extra druk is ontstaan voor de groep medewerkers die ook thuisonderwijstaken en/of zorgtaken kreeg door de lockdown; ook zien wij toegenomen psychische belasting van alleenstaande medewerkers die te maken kregen met isolement en eenzaamheid.

Het hoge verzuim vergroot de druk op collega's, wat een zichzelf versterkend effect heeft op de ervaren werkdruk. Bijkomende factoren zijn de extra inzet die nodig is voor het werven en inwerken van

inhuurkrachten en nieuwe medewerkers. De huidige krappe arbeidsmarkt heeft een relatief groot personeelsverloop, veel noodzakelijke inhuur en moeilijk op te vullen vacatures tot gevolg.

Wat wij zien is dat medewerkers die van langdurige ziekte terugkeren niet de gelegenheid hebben om dat op een goede manier te doen, doordat zij direct volledig belast worden. In de ambtelijke organisatie is er vanwege de werkdruk geen ruimte om op adem te komen of om (over)belaste collega's op een gezonde wijze te laten herstellen en re-integreren. Daarbij zien wij ook dat het kennisverloop groot is, vanwege het hoge personeelsverloop en de vele inhuur. Het binnenhalen van nieuw talent wordt bemoeilijkt door de krappe arbeidsmarkt en doordat andere overheden betere arbeidsomstandigheden en salarissen bieden.

Daarnaast zien wij dat de samenleving, het maatschappelijk middenveld en de rijksoverheid hoge verwachtingen of zelfs eisen stellen aan het oplossend vermogen bij de gemeente. Voorbeelden zijn: de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022, de taakuitoefening bij jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en schuldhulpverlening en het op gang trekken van de samenleving na de coronapandemie. Dit heeft ertoe geleid dat veel gemeenten, ook in onze regio, besloten hebben alle niet wettelijk noodzakelijke taken volledig *on hold* te zetten tot de pandemie achter de rug is. Wij hebben hiertoe (nog) niet besloten.

3.3.2 Dit is wat er nodig is

Om onze taken op voldoende niveau uit te kunnen voeren, is een vitale ambtelijke organisatie nodig. Daarnaast willen wij de samenleving weer een impuls te geven; ook dat vraagt om energieke medewerkers die open en verbindend handelen.

Het is nodig om de medewerkers op wie langdurig een (te) groot beroep is gedaan weer op adem te laten komen. Dat geldt zowel voor de medewerkers die op dit moment aan het werk zijn als om de medewerkers die voor een korte of langere periode zijn uitgevallen. Medewerkers moeten de gelegenheid krijgen om hun 'batterij' weer op te laden en zich vanuit een gezonde mentale en fysieke (werk-privé) balans in te kunnen zetten voor De Bilt.

3.3.3 Zo zien wij onze rol als gemeente

De gemeente vervult een essentiële rol voor het welzijn en de welvaart van zijn inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. De samenleving rekt juist nu op ons. Zij vraagt of eist van ons een energieke en richtinggevende rol. De samenleving vraagt daarbij ook nauw betrokken te worden. Dat vraagt om fitte, energieke en frisse medewerkers.

Bovenal hebben wij onze verantwoordelijkheid te nemen als goed werkgever. Wij zijn verantwoordelijk voor een gezonde werkomgeving (zowel in fysieke als mentale zin) en hebben, gezien de huidige 'staat van zijn' van onze medewerkers, een actieve zorgplicht te vervullen.

3.3.4 Hier willen wij nu op inzetten

Het is noodzakelijk dat wij onze medewerkers weer fit en energiek krijgen, zowel fysiek als mentaal weerbaar en veerkrachtig. Het hoge ziekteverzuim, de beperkte belastbaarheid van medewerkers die van een ziekte terugkeren en het grote verloop van personeel, maakt een extra impuls (extra handjes en een frisse blik) op korte termijn noodzakelijk. Door tijdelijke extra inzet op een aantal kwetsbare plekken in de organisatie, willen we rust en ruimte creëren voor onze eigen medewerkers om de basisbezetting en het werk weer op een gezonde manier op te kunnen pakken en in te vullen. Wij beogen daarmee de dienstverlening, zowel naar de samenleving, naar ons bestuur als intern, weer robuust te maken.

Naast de extra impuls die wij in 2021 willen geven, hebben wij hiertoe (met het oog op robuuste dienstverlening) structureel een andere invulling te geven aan het capaciteitsmanagement en de daarvoor beschikbare middelen. Daarop komen wij terug in de Kadernota. De nu voorgestelde impuls betreft een eenmalige 'corona-impuls'.

Wij willen bij de invulling van de extra impuls kijken of we daarbij een win-win situatie kunnen creëren voor onze eigen inwoners, bijvoorbeeld door bij de werving voor tijdelijke functies (denk ook aan stagiaires) waar dat mogelijk is eerst in de gemeente te kijken. Mogelijk kunnen we daarnaast middels een 'klussenbank' vrijwilligers betrekken bij het oppakken van werk dat is blijven liggen.

3.3.5 Dit hebben wij ervoor over

Wanneer wij de ziekteverzuimcijfers en het verloop in de ambtelijke organisatie in ogenschouw nemen, is de gemiste arbeid en kennis aanzienlijk. Voor deze benodigde eenmalige impuls voor het versterken van de ambtelijke capaciteit willen wij geen beroep doen op de beschikbare coronamiddelen. De nu beschikbare coronamiddelen willen wij maximaal inzetten ten gunste van onze inwoners, ondernemers en instellingen. De eenmalige investering in vitalisering van de ambtelijke organisatie willen wij via de jaarstukken 2020 bij de resultaatbestemming beschikbaar te stellen voor 2021 en 2022.

3.4 Overige maatregelen en onvoorzien

3.4.1 Overige maatregelen

Regie op de uitvoering van dit Crisis- en herstelplan

Wij willen als gemeente graag met vaart aan de slag met het uitvoeren van dit plan. Met name de uitvoering van extra subsidiemaatregelen, de organisatie van de ontmoetingsmarkt en het helpen verbinden van partijen om gezamenlijk acties op te pakken, vragen om regie en coördinatie vanuit de gemeente. Wij willen voor 1 jaar een programmamanager aanstellen op als regisseur van de uitvoering van het Crisis- en herstelplan en als 'sociale verbinder', ter ondersteuning van de betrokken gemeentelijke medewerkers en externe betrokkenen bij het leggen van verbindingen en versterken van de samenwerking. Hiervoor is € 90.000 nodig.

Communicatie

Voor de uitvoering van dit plan voorzien wij in een beperkt communicatiebudget van € 5.000 voor ondersteunende communicatie naar onze inwoners, ondernemers en instellingen.

3.4.2 Onvoorzien

Compensatie Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Als regiegemeente hebben wij een deel van de uitvoering van onze taken belegd bij uitvoeringspartners en via gemeenschappelijke regelingen. Ook zij ervaren de effecten van de coronacrisis, wat impact heeft op de uitvoering van taken en op de kosten en dekking daarvan. Vrijwel alle mutaties zijn tot dusverre verwerkt in de reguliere planning & control documenten.

Een kleine mutatie die wij in dit plan verwerken is de compensatie aan Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Door het wegvallen van recreatieve activiteiten en evenementen (onder andere het Soenda festival) zijn inkomsten van het Recreatieschap weggefallen. Dat wordt door het Recreatieschap doorberekend aan haar deelnemers. Voor ons betekent dat een bedrag van ongeveer € 4.500 wat ten laste komt van de coronareserve.

Correctie vangnet buitensportverenigingen 2020

In 2020 hebben wij als crisismaatregel besloten om de huur en erfpacht voor buitensportverenigingen in kwijt te schelden. De Rijkssubsidie Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties die hiervoor beschikbaar is gesteld, blijkt niet volledig dekkend. Daarom is een bedrag nodig van € 25.000 als resterende dekking. Een korte toelichting op de regeling is opgenomen in bijlage 1.

Overig onvoorzien

Met dit plan zetten wij met name in op maatregelen die ondersteunend zijn aan het herstel en het versterken van de veerkracht van de inwoners, ondernemers en instellingen in De Bilt. De toekomstige ontwikkelingen en (langdurige) effecten van de coronacrisis blijven echter onzeker. Daarom houden wij een beperkt bedrag beschikbaar voor onvoorziene omstandigheden die aanleiding geven voor inzet vanuit de gemeente. Het betreft een bedrag van € 53.000.

Over de inzet van crisismaatregelen verantwoorden wij ons achteraf. Immers, crisismaatregelen vragen om directe besluitvorming en actie. Over de ingezette maatregelen en middelen in 2020 verantwoorden

wij ons via de Jaarstukken 2020. De inzet van coronagerelateerde middelen over de eerste maanden van 2021 is opgenomen in de Voorjaarsnota 2021. Dit Crisis- en herstelplan bevat alle maatregelen en inzet van middelen die wij voorstellen en voor zover wij die nu kunnen overzien.

Over in dit plan voorziene maatregelen die zich nog aandienen en aanpassingen of wijzigingen in inzet die nodig blijken op basis van voortschrijdend inzicht in de praktijk, verantwoorden wij ons via de Najaarsnota 2021 en de Jaarstukken 2021.

4 Financiën

4.1 Overzicht financiële steunpakketten Rijk

Inmiddels is er door het Rijk voor de bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis een viertal steunpakketten beschikbaar gesteld. Voor 2020 € 1.100.000 en voor 2021 € 1.241.000, in totaal € 2.340.000. Daarnaast is er bij de jaarstukken 2019 een reserve corona ingesteld met een hoogte van € 600.000. Gemeente De Bilt heeft daarmee in totaal € 2.940.000 beschikbaar voor te treffen crisis- en herstelmaatregelen.

In 2020 is reeds € 587.000 besteed aan crisismaatregelen. Met het vaststellen van de begroting 2021 is van de voor corona beschikbare middelen voor € 260.000 beschikbaar gesteld ten laste van de reserve en € 323.000 is aangewend als algemeen dekkingsmiddel. In de Voorjaarsnota 2021 wordt voorgesteld om de middelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld het derde en vierde steunpakket (€ 918.000) in de reserve corona te storten en om voor de onvermijdelijke crisismaatregelen die in de Voorjaarsnota zijn opgenomen € 398.000 uit de reserve corona te onttrekken.

Voor het crisis- en herstelplan resteert daarmee € 1.373.000.

Beschikbaar gestelde middelen	in euro's
Reserve corona (Jaarstukken 2019)	600.000
1 ^e steunpakket	331.000
2 ^e steunpakket	981.000
3 ^e steunpakket	524.000
4 ^e steunpakket	506.000
<i>Middelen via de Jaarstukken 2020</i>	<i>PM</i>
Totaal beschikbaar gesteld	2.941.000
Ingezette middelen	
Ingezet in 2020	-587.000
Begroting 2021	-323.000
T.l.v. reserve bij Begroting 2021	-260.000
T.l.v. reserve bij Voorjaarsnota 2021	-398.000
Totaal reeds ingezet	-1.568.000
Beschikbaar voor het Crisis- en herstelplan	
Beschikbaar voor het Crisis- en herstelplan	1.373.000

4.2 Voorstel inzet middelen

In dit Crisis- en herstelplan wordt de volgende besteding voorgesteld:

Voorstel inzet middelen	Totaal €	Waarvan in 2021	Waarvan in 2022
Inwoners en ondernemers met zorgen over werk & inkomen, versterking lokale economie	280.000	172.300	107.700
Jeugdigen	210.500	160.500	50.000
Inwoners met eenzaamheid	50.000	30.000	20.000
Mantelzorgers	85.000	75.000	10.000
Vrijwilligers	50.000	50.000	
Inwoners met psychische problematiek	50.000	50.000	
Verenigingen en maatschappelijke instellingen	370.000	300.000	70.000
Organisatie ontmoetingsmarkt	50.000	50.000	
Openbare ruimte en veiligheid	50.000	50.000	
Vitalisering gemeentelijke organisatie*			
Programmamanager CHPC – sociale verbinding	90.000	45.000	45.000
Communicatie	5.000	5.000	
Compensatie Recreatieschap Stichtse Groenlanden	4.500	4.500	
Correctie vangnet sport 2020 (TVS-regeling)	25.000	25.000	
Totaal voorgestelde inzet	1.320.000	1.007.300	302.700
Beschikbaar	1.373.000	1.373.000	355.700
Resteert (reserve corona)	53.000	355.700	53.000

* Volledigheidshalve wel opgenomen in het overzicht maar niet gekwantificeerd; via bestemming bij vaststelling van de jaarstukken 2020.

Dat leidt tot de volgende begrotingswijziging voor het lopende boekjaar 2021:

Programma	Krediet	Verhoging lasten	Verlaging lasten	Verhoging baten	Verlaging baten	Saldo
Burger, Bestuur en Ondersteuning		50.000				50.000
Veiligheid		100.000				100.000
Verkeer, vervoer en waterstaat						
Economie		132.300				132.300
Onderwijs						
Sport, cultuur en recreatie		329.500				329.500
Sociaal Domein		345.500				345.500
Volksgesondheid en Milieu						
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Algemene dekkingsmiddelen		50.000				50.000
Mutaties reserves				-1.007.300		-1.007.300
Saldo		1.007.300				0

(baten en voordelen zijn met een 'min'-teken gepresenteerd)

Bijlagen

Bijlage 1	Maatregelen geïnitieerd door het Rijk	30
Bijlage 2	Actieplan Jeugd	33
Bijlage 3	Strategische analyse consequenties corona	34
Bijlage 4	Presentatie 'Corona, het actuele beeld in De Bilt'	35

Bijlage 1 Maatregelen geïnitieerd door het Rijk

Inleiding

Sinds de corona uitbraak in het voorjaar 2020 is onze gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van een aantal Rijksmaatregelen in het kader van het economische steun- en herstellpakket, gezondheidszorg, onderwijs en sport. Daarvoor ontvangen wij financiële compensatie van het Rijk. Hieronder een overzicht van deze maatregelen. De maatregelen en financiering zoals opgenomen in deze bijlage zijn ter informatie bij dit Crisis- en herstelplan gevoegd en vormen geen onderdeel van de besluitvorming.

Het betreft de volgende regelingen en maatregelen:

1. Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)
2. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)
3. Inzet GGD regio Utrecht
4. Nationaal Programma Onderwijs
5. Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties

1. Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers en zzp'ers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Deze regeling loopt door tot juli 2021.

De Regionale Sociale Dienst (RSD) voert deze regeling uit onze gemeente waar ongeveer 4.000 zelfstandige ondernemers en zzp'ers woonachtig zijn. De RSD heeft in 2020 ongeveer 1.400 Tozo-aanvragen afgehandeld. De uitvoering van de Tozo is voor gemeenten budgettair neutraal. Het Rijk compenseert ons voor alle kosten ook voor de uitvoeringskosten. De Tozo kostte onze gemeente in ruim € 6 miljoen in 2020.

2. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die door corona te maken hebben met 'een onvoorziene en onvermijdelijke inkomsterugval' en voor wie andere regelingen niet of niet voldoende helpen. Hierdoor kunnen zij de noodzakelijke woonkosten niet meer betalen. Het gaat hierbij in elk geval om: de huur, de hypotheek en de energiekosten.

De TONK is gebaseerd op de 'bijzondere bijstand' en is sinds maart aan te vragen. De TONK kan met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021 worden aangevraagd. Het Rijk heeft € 260 miljoen hiervoor beschikbaar gesteld. De precieze verdeling onder gemeenten is nog niet bekend, maar naar verwachting krijgt onze gemeente ongeveer € 200.000 voor de eerste tranche. Vooraf is ook niet vast te stellen in hoeverre er gebruik gemaakt zal worden van de TONK. Vanuit het Rijk is gerekend met een percentage van 20% van de Tozo-3 aanvragen, zonder dat daarbij vooraf te voorspellen is wat het werkelijk aantal aanvragen zal zijn. Als wij die lijn op onze regio toepassen, komen wij uit op 240 TONK-aanvragen voor de gehele regio Zuidoost Utrecht (Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist).

Omdat de TONK een open-einde-regeling is, lopen wij als gemeente het risico dat het beschikbare budget niet toereikend is. Het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid heeft aangegeven dat het niet de bedoeling is dat de financiële risico's voor de uitvoering van de TONK bij de gemeenten liggen.

3. Inzet GGD regio Utrecht

De GGD regio Utrecht (GGDrU) vervult vanuit haar wettelijke taak (Wet publieke gezondheid) op het gebied van infectieziektebestrijding een grote rol in de bestrijding van het Corona-virus. GGDrU werkt als crisisorganisatie op volle kracht aan het informeren van inwoners, professionals, instellingen en gemeenten en het coördineren van psychosociale hulpverlening. Daarnaast richt de GGD zich op het bemonsteren van potentiële geïnfecteerden, het uitvoeren van coronatesten en het doen van bron- en contactonderzoek. Ook in het vaccineren van inwoners speelt de GGDrU een belangrijke rol. Het doel van GGDrU is het effectief organiseren en coördineren van de vaccinatiecampagne in de regio Utrecht conform de vaccinatiestrategie van het kabinet. GGDrU vaccineert naast de groep zorgmedewerkers verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen nu ook medewerkers gehandicaptenzorg en mobiele thuiswonende ouderen van 73 jaar en ouder.

Op verzoek van GGD GHOR Nederland maken alle GGD-en een regionaal plan voor het vaccineren van dak- en thuislozen (inclusief arbeidsmigranten zonder werk), zwerfjongeren, vrouwenopvang en arbeidsmigranten met werk. Ook de GGDrU is bezig met het regionaal plan. We werken hiervoor samen

met organisaties die met deze doelgroepen werken en waar nodig ook met gemeenten. De GGD regio Utrecht bereidt zich voor op grootschalig vaccineren in het voorjaar van 2021.

De strategie van GGD regio Utrecht is om in elke gemeente van onze regio te kunnen vaccineren. De strategie van de GGD om van 1 naar 7 naar 26 vaccinatiepunten uit te breiden is inmiddels in gang gezet. In de eerste fase hebben ze toegewerkt naar de eerste vaccinatiepunt in Houten (gestart op 8 januari jl.), vervolgens is de GGDrU in de volgende fase aan de slag gegaan met de volgende locaties: dat zijn Utrecht, Amersfoort, Veenendaal, Utrechtse Heuvelrug, Stichtse Vecht en Woerden.

Vanaf medio april gaat fase 3 van start en opent de GGDrU stapsgewijs nieuwe locaties in o.a. Zeist, Nieuwegein, Soest en Baarn. Vervolgens gaan ze in de resterende gemeenten aan de slag om ervoor te zorgen dat uiteindelijk in elke gemeente kan worden gevaccineerd. Momenteel onderzoekt de GGDrU samen met collega's van de Veiligheidsregio ook het kleinschalig en mobiel vaccineren in de regio.

Daarnaast is de samenwerking gezocht met de huisartsen. De huisartsen en GGD'en hebben de taak om verschillende doelgroepen tegen COVID-19 te vaccineren. Voor veel huisartsen in de regio Utrecht is het een hele uitdaging om COVID-19 vaccinaties te kunnen uitvoeren naast de reguliere zorgverlening. Waar nodig, stelt de GGDrU priklijnen op verschillende GGDrU-vaccinatiepunten in de regio beschikbaar voor huisartsen. Met o.a. de LHV kring Midden-Nederland en de regionale huisartsenorganisaties wordt intensief geschakeld voor onze regio. De GGDrU heeft de faciliteiten, maar helaas nog onvoldoende vaccins om maximaal te vaccineren.

Op deze plaatsen/locaties zijn priklijnen speciaal voor huisartsen beschikbaar: Houten, Utrecht, Veenendaal, Driebergen, Breukelen, Zeist, Nieuwegein. Het ministerie van VWS beslist wie wanneer, door wie wordt gevaccineerd en met welk vaccin.

Het aantal vaccins dat de GGDrU mag inzetten is afhankelijk van het Rijksbeleid. De locaties mogen pas open als er voldoende vaccin is en de GGDrU voldoende mensen mag ontvangen die vallen onder de toegewezen doelgroep. De GGDrU staat klaar om dag en nacht te vaccineren in de regio. (bron: Bestuurlijke update GGDrU en VRU, 13 april 2021). De extra kosten die de GGDrU moet maken om haar taken rond COVID-19 uit te voeren, worden vergoed vanuit de Rijksoverheid.

4. Nationaal Programma Onderwijs

Hieronder een korte uiteenzetting van het Nationaal Programma Onderwijs waaraan wij de komende maanden een nadere Biltse invulling willen geven, in samenspraak met het onderwijs en andere deelnemers die inhoud kunnen geven aan deze opdracht. De opdracht betreft het gezamenlijk effectief bestrijden van de onderwijsachterstanden als gevolg van de coronapandemie.

Gemeenten hebben geen grote rol in de besteding van de extra middelen voor post-corona gerelateerde kosten in het onderwijs. Deze middelen zijn bedoeld om achterstanden in het onderwijs in te lopen en scholen moeten daarvoor plannen schrijven om in aanmerking te komen voor deze middelen. Op dit moment is nog niet vastgesteld wat de achterstanden op micro- en op macroniveau zijn die als gevolg van COVID-19 zijn ontstaan. Ook is nog onzeker in hoeverre de achterstanden nog zullen toenemen het resterende schooljaar, bijvoorbeeld doordat het voortgezet onderwijs nog niet volledig is geopend. Daarnaast is het nodig nader te verkennen welke interventies het meest effectief zijn bij het bestrijden van de onderwijsachterstanden. De verwachting is dat in de zomer van 2021 daar beter zicht op zal zijn. Na de zomer van 2021 worden de middelen voor de meest effectieve interventies beschikbaar gesteld aan scholen en gemeenten. Bij het verstrekken van de middelen is het uitgangspunt dat de bekostiging aansluit bij de grootte van de leerachterstanden op instellings-niveau. Scholen en gemeenten met relatief veel leerachterstanden krijgen daarbij een hogere bijdrage.

Wat houdt het nationaal programma onderwijs in het kort in?

- Het start nu t/m de zomervakantie en loopt door tot 2023
- Er is in totaal € 8,5 miljard beschikbaar in deze periode
- € 5,8 miljard voor het primair- en voortgezet onderwijs.
- € 2,7 miljard voor MBO en HO
- € 645 miljoen wordt structureel ingezet
- Gemeenten krijgen extra middelen voor aanvullende activiteiten. 2021: € 84 miljoen, 2022: € 182 miljoen, 2023: € 80 miljoen
- Toedeling op basis van achterstandsscore

Er zijn twee programmalijnen:

1. De lijn voor het funderend onderwijs
2. De lijn voor MBO en HO

Beide programmalijnen richten zich op de brede ontwikkeling van het kind:

- Cognitief
- Beroepsgericht
- Sociaal
- Persoonlijke ontwikkeling
- Mentaal welbevinden

Het beoogd resultaat

Het resultaat moet zijn: zorgen voor herstel van de coronagerelateerde vertragingen in het onderwijs binnen een periode van 2,5 jaar. Daarbij is er specifieke aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs en voor het welbevinden van de leerlingen en zijn betere inzichten verkregen in de omvang van de onderwijsvertragingen en moet bekend zijn welke interventies effectief zijn.

Inzet op samenwerking

Het landelijke programma stuurt aan op een samenwerking tussen scholen, gemeente en de rijksoverheid. Lokaal moeten we bepalen hoe we willen inzetten op een samenwerking tussen onderwijs, opvang, gemeente en andere samenwerkingspartners, zoals bijvoorbeeld de bibliotheek. Dat betekent ook dat het gewenst is om een gezamenlijk lokaal plan te maken waarvan de uitvoering start in de 2e helft van 2021.

De rolverdeling ziet er volgens het Nationaal Programma Onderwijs als volgt uit:

Actor	Rol / taken
OCW	<ul style="list-style-type: none">▪ OCW gaat een keuzemenu met interventies opstellen. Ze doen dit in samenwerking met de wetenschap en het veld.▪ Stelt een verdeling van het budget op.
Scholen	<ul style="list-style-type: none">▪ Alle scholen in het funderend onderwijs moeten voor de zomer van 2021 een zo goed mogelijk inzicht hebben in de individuele leerlijn van de leerlingen op cognitief, executief en sociaal gebied, waaruit een analyse gemaakt moet worden van problematiek en kansen.▪ Het is wenselijk dat ouders actief worden betrokken bij de analyse van behoefte en wensen van kinderen en leerlingen.▪ Scholen stellen op basis van de analyse een meerjarenplan op en ontvangen de benodigde middelen van de rijksoverheid.▪ Scholen informeren de gemeente over de analyse van de opgelopen vertragingen en de plannen van de scholen.
Gemeente	<ul style="list-style-type: none">▪ Gemeenten maken een analyse van de bevindingen van de scholen. De gemeente kan een rol vervullen in het compleet maken van het lokale beeld en patronen. Op basis daarvan kan de gemeente bepalen welke aanvullende onderwijsprogramma's, begeleiding of kennisdeling ter ondersteuning aan de scholen kan worden aangeboden, met name voor scholen met extra uitdagingen.▪ De aanpak die de gemeente voorstaat en haar samenwerking met scholen wordt meegenomen in het overleg tussen gemeente, scholen en kinderopvang over onder meer het bestrijden van onderwijsachterstanden (bijvoorbeeld via de Lokale Educatieve Agenda) en in het overleg met samenwerkingsverbanden over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.▪ Voor de uitvoering van deze rol ontvangen de gemeenten extra middelen, zoals hiervoor aangegeven.

5. Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS)

De regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS) is bedoeld om de huur van een sportaccommodatie kwijt te schelden als deze accommodatie vanwege de coronamaatregelen niet door amateursportorganisaties gebruikt kan worden. Verhuurders zoals de gemeente, SRO en HF Witte hebben in 2020 rijkssubsidie ontvangen voor de huur die zij sportverenigingen kwijt hebben gescholden. Deze regeling loopt door in 2021.

De TVS-regeling biedt lastenverlichting voor de sportverenigingen enerzijds en compensatie aan de verhuurders anderzijds.

Bijlage 2 Actieplan Jeugd

Het Actieplan Jeugd is separaat als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Het Actieplan Jeugd vormt de onderlegger voor en uitwerking van paragraaf 2.3 Jeugdigen. De beschreven maatregelen en benodigde investering vormen een integraal onderdeel van dit Crisis- en herstelplan.

Bijlage 3 Strategische analyse consequenties corona

De rapportage 'Strategische analyse consequenties corona' is separaat als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Deze scenario-analyse is als onderlegger gebruikt voor twee themasessies met het college van B&W in februari en maart en vervolgens voor de raadsavond op 6 april jl..

Bijlage 4 Presentatie 'Corona, het actuele beeld in De Bilt'

De presentatie 'Het actuele beeld in De Bilt' is gebruikt als basis voor de raadsavond d.d. 6 april 2021. Tijdens deze avond hebben raadsleden, collegeleden en ambtenaren gezamenlijk nagedacht over mogelijke en benodigde maatregelen gericht op herstel. De presentatie is separaat als bijlage 4 bij dit voorstel gevoegd.